

FAÐIRMORÐ Í FRONSKUM POLITIKKI

Í 2015 tveitti hon pápa sín úr flokkinum. Í vár vónar Marine Le Pen at gera tað, pápin ongantíð megnaði - at vinna seinna umfar í franska forsetavalinum og gerast forseti í fronsku republikkini

DANJAL AV RANA

Í fjør loyptu tvey valúrslit hvøkk á ein stóran part av heiminum. 23. juni atkvøddi ein meiriluti av enska fólkinum at fara úr ES. Eitt lítið hált ár seinni, 8. novembur, valdi amerikanska fólkið Donald Trump sum forseta í USA.

Politiskir greinarar meta, at orsökirnar til óvæntaðu úrslitini eru samansettar, men tó rættiliga líkar í báðum førum. Ein ótti fyri fremmandari tilflyting og yvirgangi, ónøgd við støðuna á arbeiðsmarknaðinum og andstygd fyri politikkarum millum fólk. Spurningurin, sum mong seta sær, er um somu orsökir kunnu føra til líknandi óvæntað úrslit í øðrum londum. Í ár skulu nýggir forsetar veljast í Frankaríki, Týsklandi og Hollandi; munnu tey fara sama veg sum USA?

23. apríl er fyrsta valumfar í franska forsetavalinum. Sitandi forsetin Francois Hollande hevur valt ikki at stilla upp aftur. Tað er kanska líka frægt, tí ongan tíð í franskari søgu, hevur ein forseti verið verri lýddur. Seinasta meiningakanningin vísti, at einans fyra prosent av franska fólkinum halda, at hann klárar seg væl sum forseti. Tað var tó ikki serliga óvæntað, at hann 1. desembur kunngjórði, at hann ikki fór at royna at gerast forsetavalevni aftur.

Fá vóru tey, sum mettu hann

hava nakran møguleika kortini. Arbeiðsloysi í Frankaríki er stórt, óttin fyri yvirgangi enn størri og móttøðan móti tilflytarum og flóttafólkum hevur kanska ongantíð verið størri. Alt hetta talar fyri, at fronsku veljararnir fara at leita sær til høggu, tá teir síðst í apríl skulu velja forseta.

Tveitti pápan út

Alt bendi tí á eitt stríð millum Francois Fillon, fyrrverandi forsætisráðharran og valevni hjá konservativa flokkinum, og høggravíðgongdu Marine Le Pen, men ein fyrrverandi sosialistur, fyrrverandi fíggaráráðharrin, 38 ára gamli Emmanuel Marcon, klárar seg sera væl í veljarakanningunum.

Francois Fillon vann sera óvæntað undanvalið í konservativa flokkinum móti fyrrverandi forsetanum Nicolas Sarkozy og fyrrverandi forsætisráðharranum Alain Juppé. Marie Le Pen hevur sum so ongan avbjóðara, tó at 27 ára gamla systir dóttirin Marion Maréchal-Le Pen er í fullari ferð fram í flokkinum.

Marine Le Pen yvirtók flokkin eftir pápa sín, Jean-Marie Le Pen, í 2011. Í august 2015 gjórði hon ikki mætari enn at tveita pápa sín úr flokkinum, tí hann ikki longur umboðaði virði floksins. Marine Le Pen hevur seinastu árin roynt at gjørt flokkin eitt sindur meiri stovvureinan, eins og aðrir høggravíðgongdir flokkar í Evropa. Tískil var ikki longur

Veljarakanningarnar eru mest sum á einum máli um, at Front National og Marie Le Pen fara at vinna fyrsta valumfari

pláss fyri stovnara floksins, Jean-Marine Le Pen.

Veljarakanningarnar eru mest sum á einum máli um, at Front National og Marie Le Pen fara at vinna fyrsta valumfari. Veljarakanningarnar vísa hana støðugt á odda í valstríðnum, við umleið 25 prosentum av atkvøðunum. Um so er, fer Marine Le Pen at endurtaka bragdið hjá pápa hennara frá 2002, tá hann sera óvæntað gjórðist nummar tvey í fyrsta valumfarinum.

38 ára gamal ger um seg

Síðani er tað vorðið til eitt hart stríð millum mið-vinstra

valevni Emmanuel Marcon og konservativa valevni Francois Fillon. Tey liggja stavn um stavn beint um tey 20 prosentini, men gongdin hjá teimum er hin øvugta. Undirtøkan hjá Francois Fillon er støðugt fallandi, um árs-skiftið lá hann á odda í veljarakanningunum við 28 prosentum av atkvøðunum, so er undirtøkan hjá Emmanuel Marcon eitt vet vaksandi, úr 17 prosentum fyri tveimum vikum síðani upp í 20 prosent í seinastu veljarakanningini.

Fá eru tó tey, sum vænta, at Marine Le Pen verður næsti forseti Frankaríkis. Valskipanin við tveimum valumfærum verður mett sum ein konservativ trygd, sum skal forða fyri, at ov víðgongdir politikkarar fáa valdið. Skipanin ger, at veljararnir hjá taparunum í fyrra umfari fáa møguleikan at atkvøða taktiskt í seinna umfari, fyri tí valevnunum, tey meta fer at gera minni skaða. Tað hendi í 2002, tá vinstrahallu veljararnir í stórum tali atkvøddu fyri konservativa Jacques Chirac, og tað verður mett sum sera ósannlíkt, at Marine Le Pen vinnur seinna valumfarið. Men tað bleiv eisini sagt um bæði Brexit og Donald Trump.

Tey báðir favorittarnir, Francois Fillon og Marie Le Pen, hava tó rent seg í politiskt ódnarveður seinastu tíðina.

Fíggarligar gøtur spøkja

Bæði Marie Le Pen og Francois

Fillon eru nú undir illgruna fyri at hava misbrúkt almennan pening. Marine Le Pen og Front National eru skuldsett fyri at hava nýtt ES-pening til at rinda starvsfólkum á floksskrivstovuni. Gølan er meinelik teirri, ið feldi Morten Messerschmidt í heyst. Skuldsetingin er, at peningur, sum er tillutaður Front National frá ES til politiska arbeiði teirra í ES-tinginum, er vorðið nýtt til at lona starvsfólkum á høgúðsskrivstovu floksins í París

Marine Le Pen noktar at rinda peningin aftur. Talan er um 2,2 milliónir krónur. Hon sigur, at talan er um politiska forfylging og at eingi prógv eru fyri skuldsetingunum.

Skuldsetingarnar móti Francois Fillon eru nakað grovari. Hann er skuldsettur fyri at hava sett konu sína í starv sum ráðgevi og lønt henni yvir 6,7 milliónir krónur av almennum pengum. Trupulleikin er, at ilt er at síggja, júst hvat starv hennara hevur verið og illgruni er tí um, at hon í veruleikanum onki hevur gjørt fyri lön sína. Franska avisin Le Canard vil eisini vera við, at Francois Fillon hevur lønt børn-um sínum 625.000 krónur fyri tað sama.

Francois Fillon noktar seg sekan í skuldsetingunum, men hevur gjørt tað greitt, at um rættarmál spyrst burtur úr málinum, stillar hann ikki upp til forsetavalið.

DANJAL@SOSIALURIN.FO